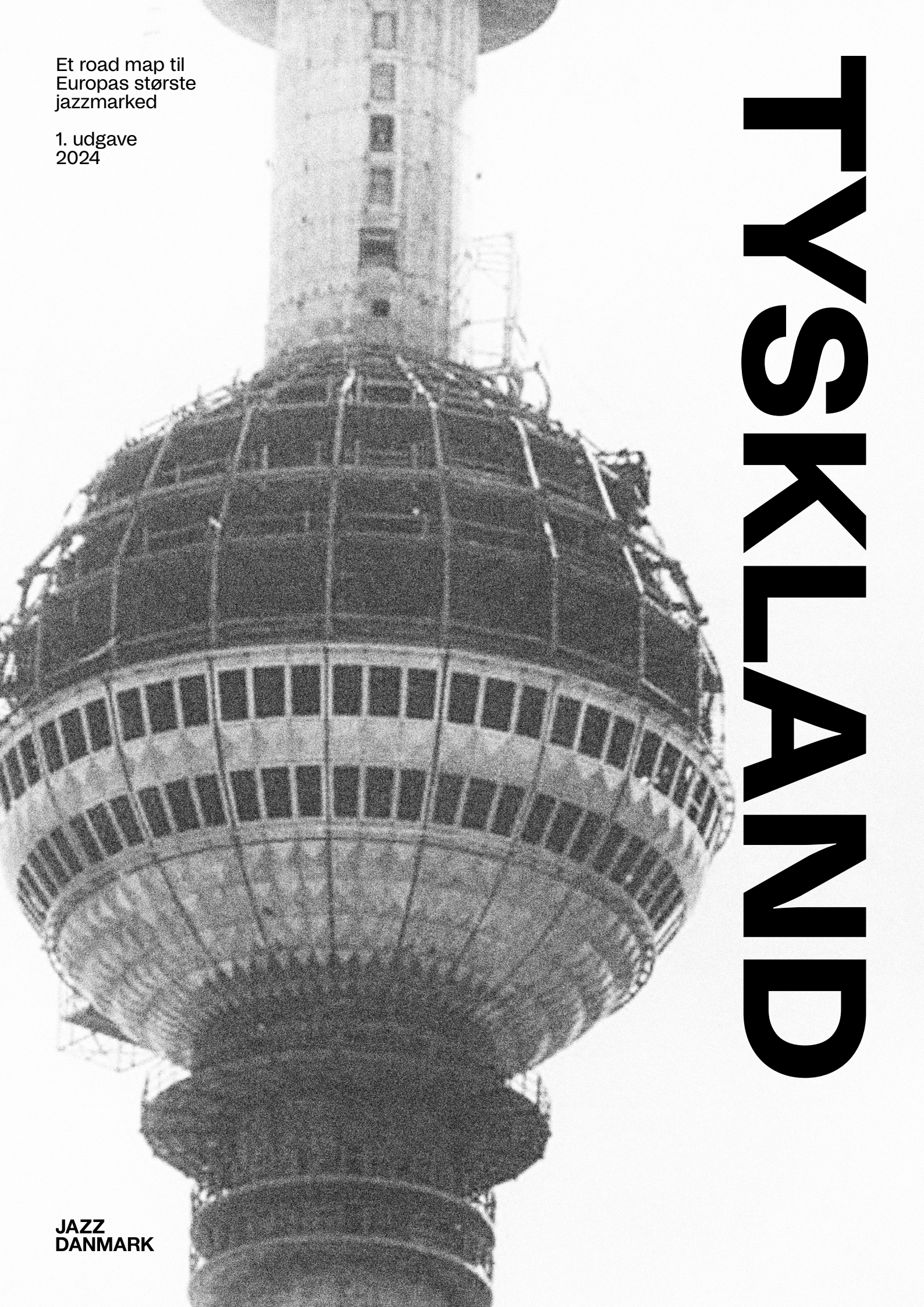

Et road map til
Europas største
jazzmarked

1. udgave
2024

TYSKLAND

JAZZ
DANMARK

Indhold

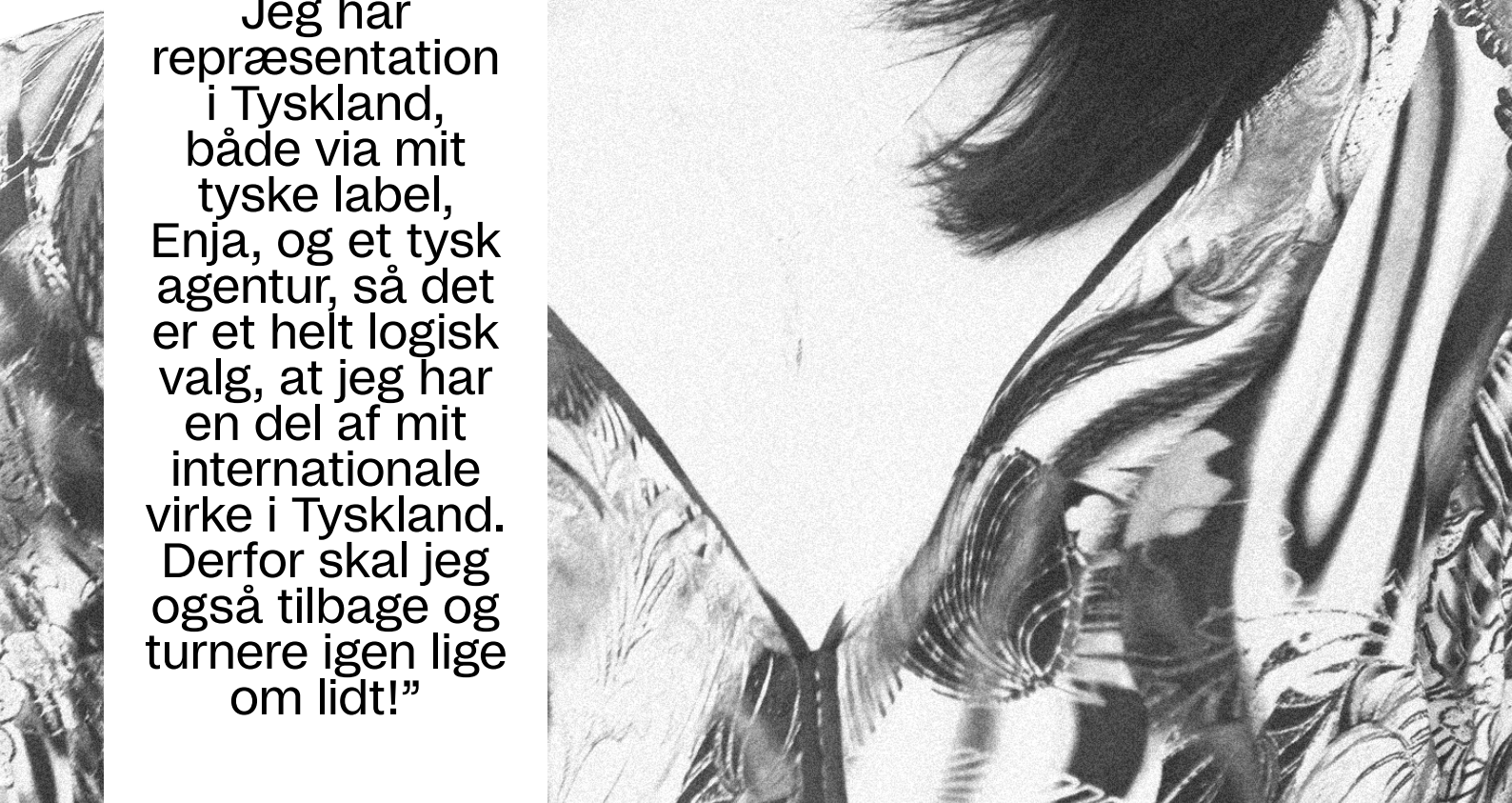
Introduktion til det tyske marked	
Den store nabo i syd	1
Pladesalg	2
Booking i Tyskland	2-3
Honorarer	5
Facts om Tyskland	5
Medier og labels	6
JazzDanmarks "Road map til Tyskland"	
Link til Database	7
Støttemuligheder	
Tilskud til international transport	8
Andre støttemuligheder	10
Kredit	11

”Tyskland er et stort land med mange kulturbevidste mennesker, som elsker at gå ud og høre musik. Der findes mange foreninger med ildsjæle og frivillige, og man mærker, at publikummet er engageret i at skabe et miljø, hvor de kan mødes og høre musik. Det betyder også, at jeg har solgt mange CD’er ved koncerter i Tyskland, hvor mediet stadig lever.

Jeg har repræsentation i Tyskland, både via mit tyske label, Enja, og et tysk agentur, så det er et helt logisk valg, at jeg har en del af mit internationale virke i Tyskland. Derfor skal jeg også tilbage og turnere igen lige om lidt!”

MAKIKO
HIRABAYASHI

Foto: Karolina Zapolska

Den store nabo i syd

Med sine over 80 millioner indbyggere, fordelt på 16 delstater, er Tyskland ikke kun et interessant marked for salg af udgivet musik, men også for at optræde live. Landets geografiske placering, hvor det i nord grænser op til Danmark og derudover grænser op til otte andre europæiske lande, gør også Tyskland til en ideel "port" til andre dele af Europa.

På trods af finanskriser, corona og krigen i Ukraine er Tyskland fortsat verdens fjerde største musikmarked efter USA, Japan og Storbritannien. Den tyske musikindustri omsatte i 2022 for lige over 2 mia. euro. Det er derfor heller ikke underligt, at Tyskland har været et fokusområde for dansk musikeksport i mange år.

Lige nu er der dog en mindre recession i Tyskland, og flere spillesteder og festivaler lider under dårlig økonomi, men markedet er langt fra dødt og uinteressant. JazzDanmark har siden 2013 fokuseret intensivt på Tyskland som marked, og det samme har organisationer som Tempi og MXD.

Derfor har vi hos JazzDanmark forsøgt at samle nogle af disse data og erfaringer i et road map over Tyskland. Dette road map kommer primært til at fokusere på det at være optrædende musiker i Tyskland, men det giver også et mindre overblik over det tyske medielandskab og lidt om vilkårene for udgivet musik.

Pladesalg

Hvordan ser det tyske marked så ud i dag? I midten af 90'erne toppede cd'en som det medie, der blev solgt flest af, med en omsætning på 2,3 mia. euro. Især murens fald og genforeningen af Tyskland medførte en markant forøgelse af omsætningen af musik i Tyskland, men over tid har nye tendenser og teknologisk udvikling ændret billedet. Over de seneste 10 år er tyskerne begyndt at streame langt mere musik end tidligere.

Det har betydet et væsentligt fald i salget af cd'er, mens salget af vinyl er gået lidt frem i forhold til tidligere. Forbruget af digital musik dækker lige over 80 % af det samlede musikforbrug i Tyskland, mens fysiske medier som bl.a. cd og vinyl repræsenterer lige under 20 % af det samlede forbrug.

På trods af dette, så er det stadig cd'er, der sælger godt i forbindelse med jazzkoncerter, så uanset hvad, kan det stadig anbefales at have fysiske kopier af sin musik med sig på turné.

Booking

Som med mange andre musikmarkeder kræver Tyskland en vedvarende indsats, hvis man vil "slå igennem". Dermed ikke sagt, at man ikke kan booke på egen hånd, men vil man gerne opbygge en karriere, kan det være en fordel med en lokal bookingagent eller management, der kender landet og har kontakterne til at få sat koncerter op på nogle af de store spillesteder eller festivaler. Ligesom et lokalt PR-bureau vil kunne være med til at skabe omtale af ens band, koncerter, udgivelser eller projekt.

At finde et lokalt agentur kræver en længere indsats, da mange forventer, at man allerede har en vis form for engagement eller aktiviteter i landet. Dertil kommer, at man selvfølgelig også skal have en vis form for aktualitet, hvorfor man ikke skal forvente, at disse tager en ind, hvis man ikke har spillet der længe eller forventer at turnere på baggrund af plader, der er mere end et par år gamle. Så har man lige udgivet en plade eller singler, eller har disse på vej, er sandsynligheden for, at branchen kigger ens vej, større. Det samme gør sig også gældende for spillesteder og festivaler.

Vælger man dog selv at stå for at booke sine egne koncerter i Tyskland, kan man som nævnt sagtens gøre det. Flere mindre klubber ønsker gerne at have kontakten direkte med artisten, så det er langt fra alle, der ikke er interesserede, hvis man ikke har et lokalt agentur eller management i ryggen. En sidste ting, man skal have med i sine overvejelser, når man booker i Tyskland, er at bruge det netværk, man måtte have.

Er der nogle, der tidligere har spillet i landet og kan være behjælpelige med kontakter til spillesteder eller festivaler, så kan det være en god idé at gøre brug af dem. Derfor er det også vigtigt selv at skabe sig et netværk, der kan bruges til at booke koncerter. Det behøver ikke at være bookere eller andre branchefolk. Det kan også være andre musikere, som har et relevant netværk.

Deltagelse i en messe som jazzahead! i Bremen kan også være en mulighed for at opbygge sit eget netværk til fremtidig brug for en mulig karriere i Tyskland.

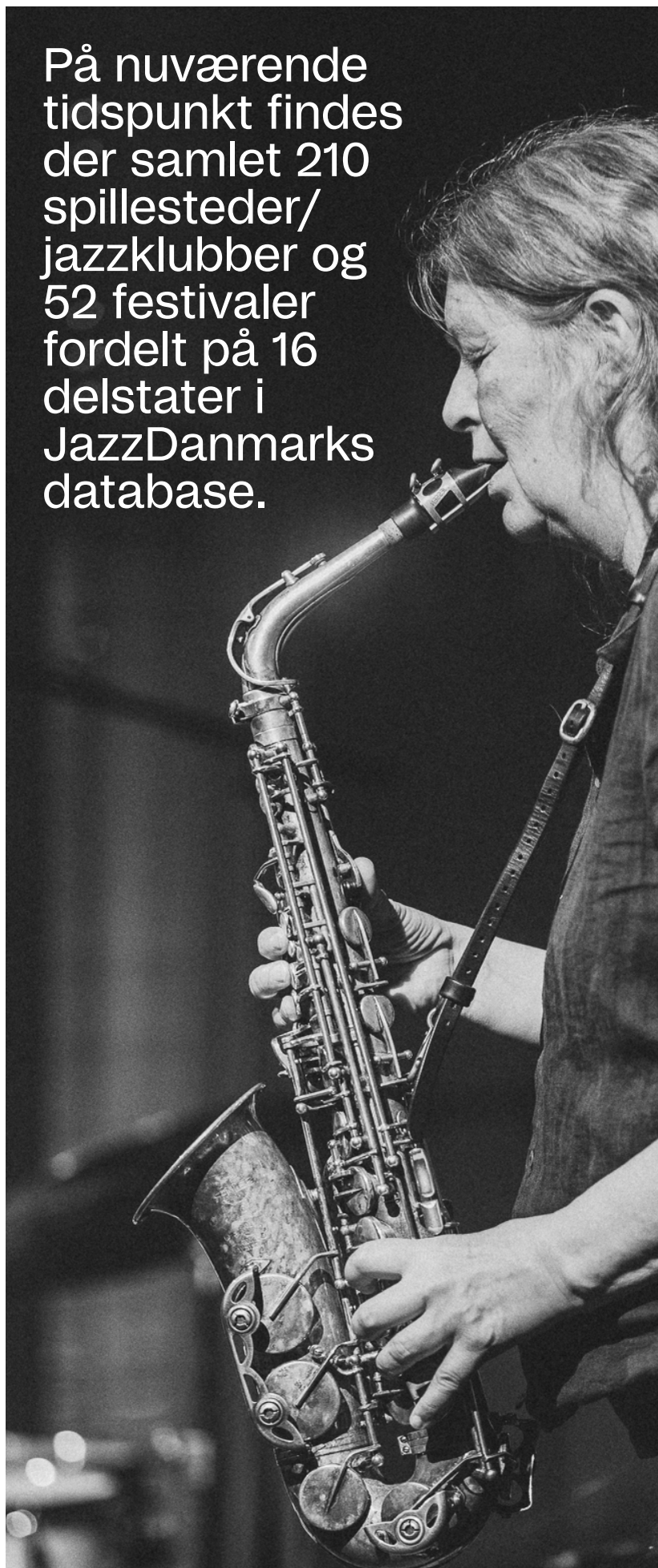
Hvis det er PR, man ønsker, er der flere bureauer, der ligesom herhjemme kan betales for at lave PR. Udover de store mediehus som f.eks. NDR eller WDR, findes der også en masse mindre radiostationer samt magasiner og blogs, der dækker international musik i landet. I forhold til booking og PR kan det også være værd at overveje at oversætte sit PR-materiale til tysk, hvis man selv skal stå for den del.

Når man planlægger sine koncerter, kan det anbefales at kigge lidt uden for de store byer som Berlin, Hamburg og München, selvom Berlin og Hamburg generelt har en stærk tilknytning til dansk jazz. Mange mindre byer har velfungerende jazzklubber og festivaler, der også er interesserede i at booke udenlandske artister til deres program. Det betyder ikke, at man skal udenom de store byer, da der selvfølgelig er et større publikum, men i de større byer er der også mere konkurrence om opmærksomheden omkring diverse koncerter og arrangementer.

En delstat som for eksempel Nordrhein-Westfalen kan derfor være yderst interessant, ikke blot fordi det er det tættest befolkede område i Tyskland, men også fordi der findes en del byer med en stærk kulturel profil med en masse større og mindre byer, hvor jazzen er i fokus.

Berlin og Nordrhein-Westfalen var i 2023 de to delstater, hvor danske jazzmusikere optrådte flest gange, med henholdsvis 20 koncerter i Berlin og 11 koncerter i Nordrhein-Westfalen. På nuværende tidspunkt findes der samlet 210 spillesteder/jazzklubber og 52 festivaler fordelt på 16 delstater i JazzDanmarks database.

På nuværende
tidspunkt findes
der samlet 210
spillesteder/
jazzklubber og
52 festivaler
fordelt på 16
delstater i
JazzDanmarks
database.

”Det tyske publikum er sultent. De både lytter med åbne ører og er gode til at købe CD’er og vinyler efter koncerterne. Og så kom der overraskende mange til koncerten i forhold til at det var vores første besøg i Tyskland. Det betyder også, at man nogle gange kan tjene fine fees på door deals, hvilket kan få turnébudgettet til at hænge sammen.

Jeg har selv boet i Berlin i et år, så jeg føler, at jeg har en stærk tilknytning til landet. Vores sidste turné har helt klart givet mig mere blod på tanden til at tage tilbage.”

**JAKOB
SØRENSEN**

Om sin Tyskland-
turné med gruppen
Bagland i 2024

Foto: Frank Nielsen

Honorarer

Honorarer i Tyskland er generelt en anden størrelse end i Danmark, da man ikke opererer med en tarif eller et minimumshonorar. I 2022 anbefalede Deutsche Jazzunion (Forening for jazzmusikere i Tyskland), at honoraret for en koncert på et spillested eller en jazzklub skal ligge på 300 euro per musiker og 600 euro per musiker for en festivalkoncert, såfremt spillestedet og festivalen er støttet af offentlige midler.

Det er dog blot en anbefaling, og man får ofte mindre, fordi ikke alle spillesteder/festivaler får offentlige støttemidler. Specielt i Berlin får man tit "dørdeals" eller "donationer", som kan variere ret meget. Hav derfor altid en realistisk forventning til indtægterne, når du planlægger dine koncerter i landet.

Det er selvfølgelig også muligt at forhandle sig til en bedre aftale, men ofte er dette netop en forhandling.

**I 2023 spillede 40 danske bands/artister
103 koncerter i Tyskland. I gennemsnit
tjente de danske optrædende 1793,31 kr.
(ca. 240 euro) per koncert/person.**

Facts om Tyskland

I storbyer som Berlin, Hamburg, Bremen, Köln, München osv. snakker de fleste engelsk. I mindre byer, specielt i de "gamle østtyske" delstater som Thüringen, Sachsen, Sachsen-Anhalt, Brandenburg og Mecklenburg-Vorpommern, kan det være, at folk ikke er så gode til engelsk, men venues generelt kan snakke engelsk. Generelt er det en god idé at spørge i starten, om engelsk er ok, når man er i byen (caféer, restauranter, supermarkeder osv.). Det er en høflig gestus.

Langt de fleste steder i Tyskland kan man betale med kreditkort, men der er stadig steder, som kun accepterer kontanter, eller i nogle tilfælde kan man som alternativ bruge PayPal. Så når man sælger plader eller merch ved koncerter, er det en god idé at have lidt euro som byttepenge eller PayPal. Ellers kan man spørge spillesteder, om de kan hjælpe med byttepenge.

TV og Radio

1. NDR
2. Radio Bremen
3. rbb
4. WDR
5. hr
6. mdr
7. SR
8. SWR
9. BR

Magasiner

- Jazzthing
- Jazzthetik
- Jazzpodium
- Jazzecho
- Jazzzeitung
- Rondo Magazin
- Jazz-Fun
- Fono Forum
- Bluesnews

Labels

- ECM Records
- Act Music
- Contemplate
- MPS Music
- Enja Records
- Jazzwerkstatt
- Jazzhaus Records
- JazzSick Records
- Laika Records
- Mons Records
- Moosicus Records
- Nagel Heyer Records
- Ozella Music
- Pirouet Records
- Skip Records
- Sonar Kollektiv Berlin
- Traumton Records
- WhyPlayJazz

Omil A-Trane A:Larme! Festival AKAFO-Kulturbüro BOSKOP Alter Bahnhof Kettwig I
ahnnhof e.V. Altes Pfandhaus Arcanoa Arkaoda Arnsberg Jazzclub Artheater B Fla
adenscher- Hof Bahnhof Langendreer Bochum Ballhaus Naunynstrasse Ballonfabri
andfabrik /Kultur am Rand e.V. Bar 227 Bingen Swingt - Internationales Jazz Festival
irdland 59 / Jazz-Club Ettlingen e.V. Birdland Jazz Club Bix Jazzclub Black Box BL
orum Blinzelbar Blue Note Dresden Bogart's Music Brückenstern Buch Café Peter un
aula Bunker Ulmenwall e.V. Bürgerhaus Kalk Bürgermeisterhaus Café Ada Café Bohn
afe Book Café Einstein Emden Café Hahn Cavete / Jazzinitiative Marburg Center fo
rt and Media Karlsruhe Chameleon Jazz Bar City 46 Classical Beat Classical Beat Clu
ahnnhof Ehrenfeld Club Manufaktur Cuba, Münster Das Bett Das Musikinstrumenter
useum des Staatlichen Instituts für Musikforschung Delljazz Deutsches Jazz Festival
Frankfurt Die Börse Die Fabrik Frankfurt Die Glocke Die Pumpe Domicil Donau115 Dürene
Jazztage Elbjazz Elbphilharmonie Ella & Louis Empore, Buchholz Enjoy Jazz Evinger Schlos
abrik Fatjazz Fattoria Musica Fill In Festival Flensborghus Flensburger Hofkultur e.V.
orstbaumschule Forum Jugendkulturzentrum Freiraum Salon Gebäude 9 Golden Pude
lub Gretchen Hafenklang Hamburg Stream Harmonie Bonn Haus Eifgen Heimathirso
eubacher Hauskonzerte HfK Jazzclub - Hochschule für Künste Bremen Hildener Jazztag
ot Jazz Club Hotel B

Her kan du tilgå jazzdanmarks database over venues, festivaler og labels i Tyskland.

Databasen er et gratis værktøj målrettet musikere og bookere, som bliver opdateret én gang årligt.

Databasen er skabt med data fra Tilskud til International Transport og er derefter gennemgået af musiker Halym Kim.

Hvis du har rettelser eller kommentarer til databsen er du velkommen til at skrive til os på info@jazzdanmark.dk

[Gå til Databasen ←](#)

ntkasten Internationa
ernationales Dixielan
s Jazzfestival Münste
z im Greesberger Jaz
ev e.V. c/o topos Jaz
Wolfsburg JazzAhea
DLAND Jazzclub Cav
f Jazzclub Paderbor
nterfahrt JazzDiskur
nau Jazzfest Rottwe
aus Freiburg Jazzkelle
zfreunde e.V. Jazzkelle
rdhausen Jazzkollekti
ahnhof Jazzschmied
tt Berlin-Brandenbur
sseturm Katakomber
er Kulturbrauerei Kist
nsttheater "Die Säule
53 grad Nord Kome
usik Bar Konzerthaus Braubach kultur in Kempen kultur konsum kulturbahnhof Kalchreut
ulturzentrum Linse Kulturforum Alte Post Neuss Kulturforum Schorndorf Kulturhau
lter Schlachthof Kulturzentrum Schlachthof Bremen Kunstfabrik Schlot Kühlspot Soc
lub Künstlerhaus Mousonturm Lagerhalle Leipziger Jazztage Leverkusener Jazztag
ichtenrader Jazzfest Lila Eule Litteranova Live Club Barmen LiveCV im CVJM Lübec
oft, Köln Lokal Harmonie Lutterbeker Madame Claude Metropol Theater Bremen MI
Musikerinitiative Bremen Milla Club Moers Festival Mojo Club Mosaik Bar MS Stubnit
ultiphonics e.V. Multiversal Neubrandenburger Jazzfrühling Neue Musik Im Flämin
ienburger Kulturwerk Nordische Botschaften, Berlin Nordischer Klang Nürtinger Jazztag
odeon - Altes E-Werk Orpheus Theater Parkbeben Festival Paul-Wunderlich-Haus / Gute
lorgen Eberswalde Peng Festival Peppi Guggenheim Peter Kowald Gesellschaft/ort e.V.
eter Weiss Haus Petersburg Art Space Petersburg Art Space Pfarrcheune Pferdesta
racht Prinz Willy ProJazz e.V. Quasimodo Real Live Jazz Rivertone Romanfabrik Salo
e Jazz Saxstall Schloss Elmau Schloss Elmau Schloss Landestrost Seminarturnhalle
tade Sowieso Neukölln e.V. Sozio-Kulturelles Zentrum, St. Spiritus Spatz und Wal Speiche
n Kulturbahnhof St. Marien Penzlin Kirche Stadtgarten Jazzhaus Steinwerk Stellwer
tädel Museum Sudhaus Tübingen Summer Sounds SummerJazz Pinneberg Swingin
annover Südbahnhof / Jazzforum Frankfurt am Main e.V. Tango Brücke Tante Bett
ar Theater Stübchen Theaterhaus Jazztage Theaterhaus Stuttgart Traumzeit Festiva
nterfahrt Villa Concordia Villa Sponte Werkstatt Meerbeck Women in Jazz Worms

JazzDanmarks Tilskudsordning til international transport

Tilskudsordningen har til formål at yde støtte til internationale transportudgifter fra Danmark til udlandet, fra udlandet til Danmark samt mellem stater og delstater i udlandet, såfremt der er tale om længere afstande.

Er du musiker, orkester, booker, manager, festivalleder eller musikjournalist?
Så kan du her læse mere om, hvordan du søger om tilskud til internationale transportudgifter.

Tilskudsordningen er en rejsestøtteordning for danske aktører til afvikling af projekter med international karakter. Med danske aktører menes der aktører, som er bosiddende i Danmark og/eller som kan siges at have en væsentlig del af sit virke i Danmark. Det er dog en tilskudsforudsætning, at det kun er personer/institutioner med NemKonto, der kan søge.

JazzDanmark yder økonomisk tilskud inden for genreområdet jazz og jazzen beslægtede genrer. Ansøgningerne behandles af et udvalg nedsat af JazzDanmark, der er udpeget for to år ad gangen. Bevillingsrammen for 2024 er 1.013.468,00 DKK.

Hvad kan der søges til

Transport fra Danmark til udlandet og udlandet til Danmark.

Tilskud til lokal transport ydes alene til lokal transport i udlandet.

Transport i forbindelse med aktiviteter som fremmer jazzen i Danmark eller dansk jazz i udlandet (koncerter, samarbejder, netværksaktiviteter, journalistiske opdrag, managementarbejde, arbejde i studier m.m.)

Hvem kan søge

Skabende og udøvende kunstnere, musikformidlere, agenter og andre, der har et rejseformål, som fremmer jazzen i Danmark eller dansk jazz i udlandet

Læs mere på www.jazzdanmark.dk

43 danske jazzprojekter modtog transportsøtte fra jazzdanmarks pulje for tilskud til international transport i 2023

- Abekejser
- Asger Thomsen, Jonas Engel, Andrea Bazzicalupo
- Byebye Tsunami
- Carl Winther, Richard Andersson & Jeff "Tain" Watts
- Carsten Lindholm Hansen, Hoff Somsen Lindholm
- Claus Waidtløw Quartet feat. Jason Rebello
- Emil Palme
- Flamingo
- Francesco Colocci
- FUSK
- Hein Westgaard
- Human Being Human
- I Think You're Awesome
- Iku Sakan & Anders Lauge Meldgaard
- INDRA
- Ipek Yolu
- Jakob Sørensen
- Jan Sedlák & The Collective Abroad
- Jens Fisker
- Kalaha
- Kresten Osgood
- Makiko Hirabayashi
- Midnight Sun Collective
- Mikkel Ploug
- Morten Kargaard Septet
- Norbert Susemihl's Joyful Gumbo
- Peter Bruun, Søren Kjærgaard, Jonas Westergaard
- Portable Infinity/ Benjamin Koppel
- Red Kite
- Rumpistol Ensemble
- Svaneborg Kardyb
- SVIN
- Thorbjørn Risager & The Black Tornado
- Tim Lothar
- Toftemark/Benack III Quintet
- Tomasz Dabrowski
- Victor Peter
- Weavers Trio
- Winther/Mogensen feat Jerry Bergonzi
- World Citizen Band

Andre støttemuligheder

Der er mulighed for at søge om støtte til større initiativer og projekter hos private fonde samt markedsrettede og brancheorienterede initiativer hos nogle af de andre musikorganisationer. Desuden kan der findes støtte til dansk-tysk kulturudveksling i bred forstand hos fonde, der har dette som formål.

Følgende links er til videre læsning og inspiration. JazzDanmark opfordrer til, at man sætter sig grundigt ind i de enkelte fondes fundats og formål, inden man sender sin ansøgning, for at få mest muligt udbytte ud af de ressourcer, man investerer i sin fundraising.

Koda Kultur

Hvert år afsætter musikrettighedsorganisationen Koda op til 10% af nettoindtjeningen til kulturelle formål. Den del af Kodas virke kaldes Koda Kultur. De kulturelle midler skal blandt andet stimulere og understøtte skabelsen af ny musik. Via støtte til komponister, sangskrivere og musikforlag - i form af rejselegater, arbejdslegater, produktionsstøtte, netværksinitiativer og muligheden for internationalt samarbejde - geninvesteres en vis andel af Kodas indtægter på den måde i udviklingen af musiklivet. Koda Kultur har både puljer, som er forbeholdt medlemmer af Koda, og puljer, som kan søges af alle. [Læs mere her](#)

Dansk Musiker Forbunds støtte fra De Kollektive Rettighedsmidler

De kollektive midler kan søges af alle udøvende kunstnere/ orkestre/ ensembler/solister. Der kan søges om tilskud til musikudgivelse (ikke demo), liveoptræden, studierejse/faglig dygtiggørelse mm, herunder musikfremmende foranstaltninger ind- og udland, etablering, vækstlagsprojekter, festivaler, faglig dygtiggørelse, efteruddannelse/kurser/studie- og inspirationsophold af musisk art. [Læs mere her.](#)

Dansk Artist Forbunds støtte fra De Kollektive Rettighedsmidler

Puljerne med kollektive rettighedsmidler bliver udloddet af Dansk Artist Forbund for at sikre diversitet samt fastholde og udvikle talent. Rettighedsmidlerne er indtjent af udøvende kunstnere i forbindelse med afspilning i radio og TV, via Gramex og Copydan. Hos DAF kan du søge til almen kulturprojekter, der styrker udøvere inden for musik- og scenekunst, samt udøvende kunstners individuelle projekter. [Læs mere her.](#)

Se også Dansk Artist Forbunds oversigt over fristerne for relevante puljer og fonde på det kunstneriske og kulturelle område. [Find oversigten her.](#)

Goethe Institut - Residencies og projektstøtte

Goethe-Instituttet er Forbundsrepublikken Tysklands kulturinstitut i udlandet. Instituttet fremmer kendskabet til det tyske sprog og plejer det internationale kulturelle samarbejde. Tilmeld dig Goethe Instituts Kulturafdelings Nyhedsbrev, og modtag nyheder om aktuelle open calls, projekter, støttemuligheder til fremme for dansk-tysk kulturudveksling. [Tilmeld dig her.](#)

Tyskland
Et road map til
Europas største
jazzmarked

1. udgave
2024

Projektledelse
Lars Thor Jensen
& Eva Frost

Dataindsamling
Morten Ogstrup Nielsen
& Halym Kim

Layout
Martin Jensen

Fotos
Peter Andreas von
Freiesleben

Udgivet af
JazzDanmark

